

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MEGEP

**(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)**

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

METAL ÇİÇEK YAPMA

ANKARA, 2009

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ - 1	3
1. KALIP ÇIKARMA	3
1.1. Metal Çiçeğin Ev Dekorasyonundaki Yeri	3
1.2. Kullanılan Araç ve Gereçler	4
1.3. Yapma Çiçek Kalıbı Elde Etme	4
1.3.1. Yapıştırarak Kalıp Çıkarma	4
UYGULAMA FAALİYETİ	5
1.3.2. Bakarak (Göz Ölçüsüyle) Kalıp Çıkarma	6
UYGULAMA FAALİYETİ	7
1.3.3. Ölçerek Kalıp Çıkarma	9
UYGULAMA FAALİYETİ	10
1.4. Yapma Çiçekçilikte Kalıp Çeşitleri	12
1.4.1. Yuvarlak Kalıplar (Taçyaprakları Dörtten Fazla Olanlar)	12
1.4.2. Artı Şeklinde Kalıplar (Dört Dilimli)	12
1.4.3. Dipten Yapıştırılanlar (Uzun Kalıplar)	12
1.5. Hazır Çiçek Kalıbının Çıkarılması	13
1.5.1. Hazır çiçek Kalıbını Parşömen Kâğıdına Çizme	14
1.5.2. Kalıpları Kartona Yapıştırma	14
1.5.3. Kalıpları Numaralandırma	14
1.5.4. Karton Kalıpları Kesme	14
1.5.5. Kalıpları Boyutlarına Göre Gruplandırma	14
UYGULAMA FAALİYETİ	15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	17
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	18
2. KALIPLARI METAL LEVHAYA UYGULAMA	18
2.1. Kalıpları Hesaplanan Sayıya Göre Metal Levhaya Çizme	18
UYGULAMA FAALİYETİ	19
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	21
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	22
3. TEL SARMA	22
3.1. Tel Sarmak İçin Kullanılan Malzemeler	22
3.2. Tel Sarma	23
UYGULAMA FAALİYETİ	24
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	27
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	28
4. TOHUM HAZIRLAMA	28
4.1. Tohum Hazırlamada Kullanılan Araç ve Gereçler	28
4.2. Tohum Hazırlama Teknikleri	29
4.2.1. Yapıştırarak Tohum Hazırlama	29
4.2.2. Bağlayarak Tohum Hazırlama	29
4.2.3. Bağlayarak ve Yapıştırarak Tohum Hazırlama	29
4.3. Tohum Hazırlama Malzemeleri	29
4.4. Model Çiçek İçin Tohum Hazırlama	30
UYGULAMA FAALİYETİ	31
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
ÖĞRENME FAALİYETİ-5	34

5. ÜTÜ YAPMA	34
5.1. Çiçek Ütülemede Kullanılan Araç ve Gereçler	34
5.1.1. El Aletleri (El Ütüleri).....	34
5.1.2. Cendere ve Kalıpları	37
5.2. Çiçek Ütüsü Yapma	38
5.3. Cendere Yapma	39
5.4. Model Çiçeği Ütüleme.....	39
UYGULAMA FAALİYETİ	40
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	43
ÖĞRENME FAALİYETİ-6	44
6. TOPLAMA YAPMA	44
6.1. Çiçek Toplarken Kullanılan Araç ve Gereçler.....	44
6.2. Çiçeği Toplama Teknikleri	44
6.2.1. Yapıştırarak Toplama.....	44
6.2.2. Bağlayarak Toplama	44
6.2.3. Yapıştırarak ve Bağlayarak Toplama	44
6.3. Çiçeği Toplama.....	45
6.4. Yeşil Yapraklara Tel Yapıştırma ve Gruplama	45
6.5. Yeşil Yaprakları Gruplama	45
UYGULAMA FAALİYETİ	46
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	49
ÖĞRENME FAALİYETİ-7	50
7. DALLAMA YAPMA	50
7.1. Dallama Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler	50
7.2. Dallama Yapma	51
7.2.1. Tele Pamuk ve Kâğıt Sararak Dallama	51
7.2.2. Tabii Dal Kullanarak Dallama	51
7.2.3. Plastik Boruya Geçirerek Dallama	51
7.2.4. İnce Çorap Sararak Dallama	52
7.3. Dalları Yaldızla Boyama	52
UYGULAMA FAALİYETİ	53
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	56
ÖĞRENME FAALİYETİ-8	57
8. TANZİM YAPMA	57
8.1. Tanzim Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler.....	57
8.2. Tanzim Yapma Çeşitleri	57
8.2.1. Hat Şeklinde Düzenlemeler.....	57
8.2.2. Kütle Şeklinde Düzenlemeler.....	60
8.3. Tanzim Yapma.....	62
8.4. Model Çiçeğe Tanzim Yapılması	62
UYGULAMA FAALİYETİ	63
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	65
MODÜL DEĞERLENDİRME	66
CEVAP ANAHTARLARI	68
MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI	69
KAYNAKÇA	69

AÇIKLAMALAR

KOD	215ESB530
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/ MESLEK	Dekoratif El Sanatları
MODÜLÜN ADI	Metal Çiçek Yapma
MODÜLÜN TANIMI	Tekniğine uygun metal çiçek çalışmak için; modele uygun kalıp çıkarma, kalıpları metal levhaya uygulama, tel sarma, tekniğe ve modele uygun olarak tohum, ütü, toplama, dallama ve tanzim yapmayı anlatan öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	Ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Metal çiçek yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun ortam ve araç gereç hazırlandığında tekniğine uygun metal çiçek yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Tekniğe ve modele uygun kalıp çıkarabileceksiniz. 2. Tekniğe uygun olarak kalıpları metal levhaya uygulayabileceksiniz. 3. Tekniğe uygun olarak tel sarabileceksiniz. 4. Tekniğe ve modele uygun olarak tohum hazırlayabileceksiniz. 5. Tekniğe ve modele uygun olarak ütü yapabileceksiniz. 6. Tekniğe ve modele uygun olarak toplama yapabileceksiniz. 7. Tekniğe ve modele uygun olarak dallama yapabileceksiniz. 8. Tekniğe ve modele uygun olarak tanzim yapabileceksiniz.

EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Temiz, aydınlık atölye ortamı Donanım: Çalışma masası, sandalye, çakmak, tüp, parşömen kâğıdı, karton, çiçek patronları, kaol temizleyici, peligom ve derby yapıştırıcı, anten ve çiçek teli, tohum malzemeleri, krepon kâğıtları, sulu boya fırçası, makas, pens, kâğıt havlu, pamuk, tutkal, yaldız boya, spreyc vernik, tanzim kapları, yosun, çakıl taşı ve köpük
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Tabii çiçekleri kopya etme, çok eski zamanlardan beri yapılmıştır. İlk olarak Hindistan’da yapıldığı görülmüştür. MÖ. 1950’de yapılan kazılarda renkli ketenden yapılmış çiçekler bulunmuş; Mısırlılar tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. X. yüzyılda çiçek, kadın süsü olarak Çin’de kullanılmıştır. Daha sonra Roma, Venedik ve ortaçağın sonunda Fransa’da kullanılmış ve gelişmiştir. 1840’da ilk defa fötr ve kadifeden yapılmış çiçekler görülmüştür. Türkiye’de ilk çiçek iğne ve renkli ipliklerle çalışılmış, günümüze kadar pek çok değişiklikler göstererek bugünkü şeklini almıştır.

Yapma çiçek el sanatlarının en önemli dallarından biridir. Yapma çiçek, yapıldığı gereçlere göre isim alır ve çeşitlere ayrılır. Kumaş, tüy, hamur, metal, deri, kâğıt, çuval vb.

Son zamanlarda ülkemizde ev, mekân ve giyim süslemedeki yeri ve önemi açısından yapma çiçek pazarının giderek genişlediği görülmektedir. Bu da yapma çiçeğe olan ilgiyi artırmaktadır. Metal çiçek de ev ve mekân süslemede oldukça rağbet gören dekoratif çalışmalardır.

Çağımızda yaşanan değişimler ve gelişmeler insanları daha çok öğrenmeye, bilgilerini tazelemeye, üretime yönelik çalışmaya mecbur bırakmaktadır. Öğrenme ihtiyaçlarını karşılamanın en önemli yolu da eğitimle olur.

Metal çiçek tekniğini öğrenen kişi çiçek yaparak el becerisini geliştirebilir. Fazla bir sermayeye ihtiyaç duymadan da evinde yapmış olduğu ürünleri satarak aile bütçesine katkıda bulunabilir.

Yapma (metal) çiçekçiliğin yeniden hayata geçirilmesi amacıyla hazırlanan modül çalışmasında; metal çiçeğin tanımı, kullanım alanları, kullanılan araç gereçler, modele uygun olarak kalıp çıkarma, kalıpları metal levhaya uygulama, tel sarma, tekniğe ve modele uygun olarak tohum, ütü, toplama, dallama ve tanzim yapma konuları anlatılmaktadır.

Siz de, bu modül ile kazandığınız bilgi, beceri ve tekniklerle uygun araç gereci seçerek öğrendiklerinizle ilgili bilgileri uygulama imkanını bulacak, yaratıcı gücünüzü geliştirmek suretiyle aile ve ülke ekonomisine katkıda bulunacaksınız. Bu dalı ve bu dalın çalışma şartlarını daha iyi tanıyacak ve öğrendikleriniz sonraki öğreniminize rehber olacaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgi ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda tekniğine göre modele uygun kalıp çıkarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Metal çiçek yapımında kullanılan kalıpları ve çeşitlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri ve örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Metal çiçek yapımında kullanılan araç gereçleri araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. KALIP ÇIKARMA

1.1. Metal Çiçeğin Ev Dekorasyonundaki Yeri

Metal çiçekler, dekoratif çiçekler grubuna girer. Ev ve mekân süslemelerde kullanılır. Dekoratif çiçek yapımında, tabiiden kopya çiçekler gibi çiçeğin gerçeğinin boyutuna, rengine, tohum şekline, hatta tanzim şekline bağlı kalınmaz. Zevke, yapılacak malzemeye ve süslenecek mekâna göre değişiklikler yapılabilir.

Metal çiçekler; bakır, pirinç, alüminyum levhalardan yapılır. Tanzim kaplarına yerleştirilebileceği gibi çeşitli pano ve tabaklara da tanzim edilebilir.

Resim 1.1: Metal çiçek pano

1.2. Kullanılan Araç ve Gereçler

Parşömen kâğıdı, yazmayan kalem, yapıştırıcı, tabii veya yapma model çiçek, resimler, makas, karton, hazır kalıp kitapları vb. malzemeler kullanılır.

Resim 1.2: Alüminyum bakır pirinç levha

1.3. Yapma Çiçek Kalıbı Elde Etme

Kalıp, yapma çiçekçilikte çalışmaların temelini teşkil eder. Bu nedenle kalıp çıkarmanın önemi büyüktür. Kalıp ne kadar düzgün çıkarılırsa sonuç o kadar başarılı olur.

Kalıp; çiçeğin çanak, taç ve yeşil (sap) yapraklarının kalıbını oluşturan karton parçalarıdır. Çizme ve kesme işleminin düzgün olması için kalıp; kâğıt gibi ince, mukavva gibi kalın malzemeden çıkarılmamalıdır.

Üç şekilde elde edilir:

1.3.1. Yapıştırarak Kalıp Çıkarma

Canlı çiçeklerden çiçek yaprakları koparılarak elde edilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Yapıştırarak Kalıp Çıkarma

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Kopya edilecek çiçeği seçiniz.	➤ Seçilen çiçeğin taze ve diri olmasına dikkat ediniz.
➤ Çiçeğin taç, çanak ve yeşil yapraklarını küçük bir makasla veya jiletle birbirinden ayırınız.	➤ Taç ve çanak yapraklara zarar vermeden ayırmaya dikkat ediniz.
➤ Taç, çanak ve yeşil yaprakları kendi aralarında boy boy gruplara ayırınız.	➤ Her gruptan kaç adet olduğunu tespit ediniz.
➤ Her gruptan en düzgün ve güzel olanını seçiniz.	➤ Amaca ulaşmak için doğru seçim yapınız.
➤ Seçilen bu yaprakları pensle tutarak, üzerine yapıştırıcı sürülmüş kartona, kıvrımlarını düzelterek yapıştırınız.	➤ Yaprakları parçalamadan yapıştırmaya özen gösteriniz.
➤ Bir ağırlığın altında kurumaya bırakınız.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Kuruduktan sonra sivri uçlu bir kalemle etrafını çiziniz.	➤ Girinti ve çıkıntıları, bozuklukları düzelterek çizmeye dikkat ediniz. Kalıp çıkarırken çiçeğin büyüüp küçülmemesi için dikkatli olunuz.
➤ Kartonu bu çizgi üzerinden kesiniz.	➤ Keserken köşe oluşturmamak için küçük ve keskin makas kullanınız.
➤ Çizilen kalıplardan (kumaşa uygularken temiz olmaları için) birer kopya daha çıkararak üzerlerine çiçeğin adı, kaçınıcı boy olduğu ve bir çiçek için kaç adet olacağını yazınız.	➤ Çıkardığınız kalıpları kâğıt arasına katlayarak bir zarf içinde muhafaza ediniz.

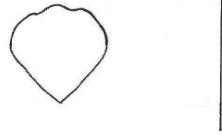
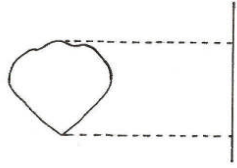
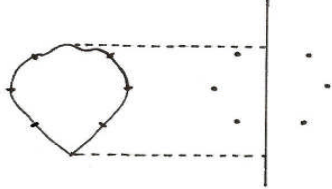
1.3.2. Bakarak (Göz Ölçüsüyle) Kalıp Çıkarma

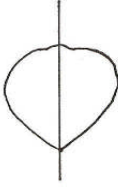
Yapılacak çiçeğin tabiisi veya yapılmış örneği elde yoksa resimlerden (kartpostal, takvim yaprakları) bakarak, takriben göz ölçüsü ile kalıplar belirlenerek çizilir.

Not: Belirlenen kalıplar önce mulaj kâğıdından gereken sayıda kesilerek prova yapılırsa hata varsa düzeltilir, istenilen amaca ulaşılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Bakarak (Göz Ölçüsüyle) Kalıp Çıkarma

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Modelinizi kitap, kart veya takvim yapraklarından seçiniz.	➤ Araştırmacı olunuz.
➤ Taçyaprak boylarını tespit ediniz.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Kâğıt üzerine dik bir çizgi çiziniz.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Bu çizgiye paralel, taç yaprağın boyunu tahminen işaretleyiniz.	➤ En küçük boydan başlayarak sırayla çalışınız. Şekil 1.1: Yaprak boyunu tahmin etme
➤ Yaprığın en geniş olduğu yerden dik çizgiye doğru yatay çizgi ile işaretleyiniz.	➤ Ölçüyü kontrol ediniz. Şekil 1.2: Tahmini ölçüyü işaretleme
➤ Bu çizgi üzerinde yaprağın çeşitli noktalarını işaretleyiniz.	 Şekil 1.3: Yaprığın çevresini tahmini olarak işaretleme

➤ Belirlenen noktaları birleştiriniz.	➤ Yaprığın resimdeki şekline dikkat ediniz. Şekil 1.4: İşaretleri birleştirme
➤ Her boydan gerekli patronları aynı şekilde çıkartınız.	➤ Kontrol ediniz.
➤ Hazırlanan patronların sayılarını model resme göre tespit ediniz.	➤ Dikkatli olunuz.
➤ Yaprakları mulaj kâğıdından tespit edilen sayıya göre çoğaltınız.	➤ Belirlenen kalıpları önce mulaj kâğıdından gereken sayıda keserek prova yaparsanız, hata varsa düzelter, istenen amaca ulaşırsınız.
➤ Çoğaltılan yapraklara (resme bakarak) biraz şekil verip toplayınız.	➤ Meydana gelen mulaj çalışmasını kontrol ediniz.
➤ Gerekli düzeltmeleri yapınız.	➤ Gerekiyorsa tekrar mulaj hazırlayıp, kontrol ediniz.
➤ Elde edilen patronları kartona geçirip kesiniz.	➤ Temiz çalışınız.

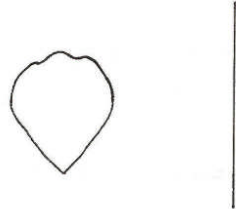
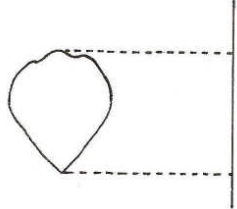
1.3.3. Ölçerek Kalıp Çıkarma

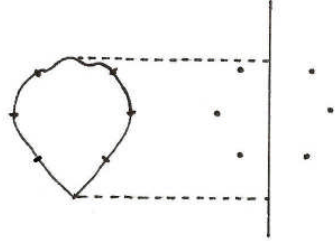
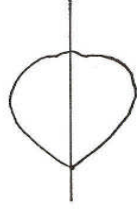
Elimizdeki tabii veya yapma model çiçek tek olduğu takdirde bu çiçeği parçalamak sakıncalı olur. Çünkü yapacağımız çiçek tamamlanıncaya kadar bu modelin elimizde olduğu gibi bulunması gerekir. Bu gibi durumlarda yapıştirarak kalıp çıkarma yöntemini uygulamak mümkün olmaz. Bu nedenle ölçerek kalıp çıkarma yöntemi uygulanır.

Not: Belirlenen kalıplar önce mulaj kâğıdından gereken sayıda kesilerek prova yapılırsa, hata varsa düzeltilir, istenilen amaca ulaşılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Ölçerek Kalıp Çıkarma

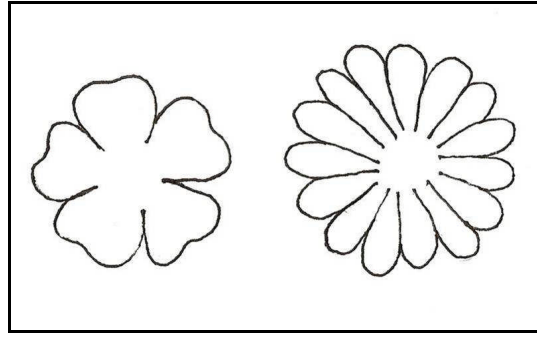
İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Model çiçeği alınız.	➤ Tabii veya yapma olabilir; unutmayınız.
➤ Taçyaprak boylarını tespit ediniz.	➤ Sayılarını doğru tespit ediniz.
➤ Karton üzerine cetvelle bir dikey çizgi çiziniz.	➤ Düzenli olunuz.
➤ Cetvelle her taçyaprak boyunun ölçüsünü belirleyiniz.	➤ En küçük boydan başlayarak sırayla çalışınız.
➤ Bulunan ölçüyü dikey çizgiye paralel olarak çiziniz.	 Şekil 1.5: Yaprğa dikey paralel çizme
➤ Yaprğın en geniş olduğı yerden dik çizgiye doğru yatay çizgi ile işaretleyiniz.	 Şekil 1.6: Yatay çizgi ile işaretleme
➤ Yaprğın büyüklüğüne ve şekline göre en ölçülerini, çeşitli yerlerinden aynı şekilde alınız.	➤ Bu ölçüleri, yaprğın dibinden ne kadar yükseklikte aldıysanız, karton üzerindeki boy çizgilerinin alt ucundan itibaren aynı yüksekliğe gelmek üzere, boy çizgisine orta noktasından dikey olarak uygulayınız.

➤ Bu ölçüleri yatay çizgi üzerinde yarısı bir tarafa yarısı diğer tarafa olmak üzere işaretleyiniz.	 Şekil 1.7: Yaprığın çevresini işaretleme
➤ Modele de bakarak, noktaların arasını birleştirerek şekli meydana getiriniz.	➤ Belirlenen noktaları yaprağın şekline dikkat ederek birleştiriniz. Şekil 1.8: İşaretlenen noktaları birleştirme
➤ Her boydan gerekli patronları aynı şekilde çıkarınız.	➤ Gereken yapraklarda, alt uçta 0,5 cm yapıştırma payı veriniz.
➤ Numaralayıp adetlerini üzerine yazınız.	➤ Sayılarını kontrol ediniz.
➤ Elde edilen patronları kontrol ederek kartona geçirin.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Kartonu çizgilerin üzerinden keserek kalıp elde ediniz.	➤ Çanak ve yeşil yaprakları da aynı şekilde hazırlayınız.

1.4. Yapma Çiçekçilikte Kalıp Çeşitleri

1.4.1. Yuvarlak Kalıplar (Taçyaprakları Dörtten Fazla Olanlar)

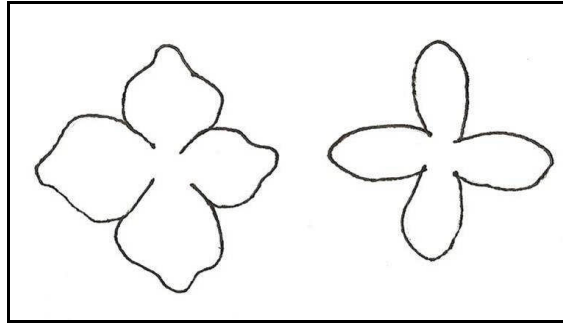
Düğün çiçeği, bahar, kan damlası, çardak gülü gibi çiçeklerin kalıpları bu gruba dâhildir. Bu şekilde patronlar için verev olması önemli değildir. Kumaş üzerine ne şekilde uygulanırsa uygulansın bir tarafı mutlaka kumaşın düz ipliğine gelecektir. Bu nedenle verev yönü gözetilmeden, sadece kumaştan ekonomik açıdan yararlanılacağı düşünülerek çizilir ve kesilir.

Şekil 1.9: Yuvarlak kalıplar

1.4.2. Artı Şeklinde Kalıplar (Dört Dilimli)

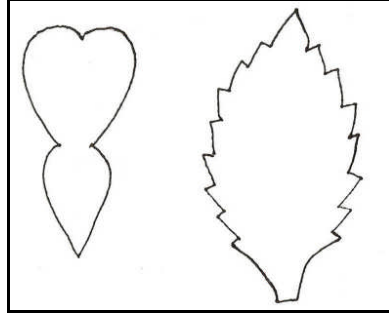
Bu şekildeki kalıplar, dilimlerinin her birinden verev geçecek şekilde kumaşa uygulanır. Aynı zamanda fazla kumaş ziyan edilmemesine dikkat edilir.

Şekil 1.10: Artı şeklinde kalıplar

1.4.3. Dipten Yapıştırılanlar (Uzun Kalıplar)

En ve boyunun en geniş noktaları verev yönüne gelmek üzere kumaşa uygulanır. Karanfil, sümbül gibi çiçeklerin taçyaprakları ve genellikle yeşil yapraklar bu gruba girer.

Şekil 1.11: Dipten yapıştırılanlar (uzun kalıplar)

1.5. Hazır Çiçek Kalıbının Çıkarılması

Çiçek kalıpları yukarıda açıkladığımız yöntemlerle elde edildiği gibi denenmiş hazır çiçek kalıp kitaplarından da elde edilir.

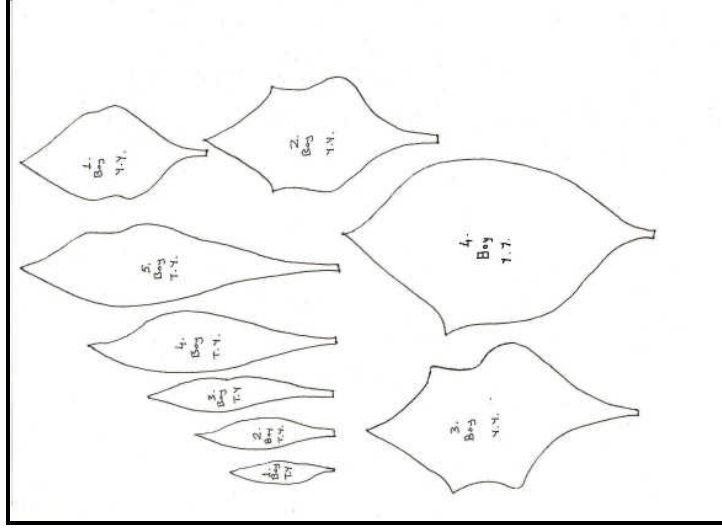

Resim 1.3: Tabii Atatürk çiçeği (Poinsettia)

Resim 1.4: Metal Atatürk çiçeği (Poinsettia)

1.5.1. Hazır çiçek Kalıbını Parşömen Kâğıdına Çizme

Şekil 1.12: Atatürk çiğinin hazır kalıbı

Hazır kalıpların üzerine mulaj veya parşömen kâğıdı konularak çizim yapılır.

1.5.2. Kalıpları Kartona Yapıştırma

Çizim yapılan mulaj veya parşömen kâğıdı kesilmeden karton üzerine yapıştırılır.

1.5.3. Kalıpları Numaralandırma

Boylarına göre numaralandırılır. Yapılacak çiçek için her boydan kaç adet gerekiyorsa üzerine yazılır.

1.5.4. Karton Kalıpları Kesme

Numaralandırılan kalıplar çizgilerin içinden olacak şekilde kesilir.

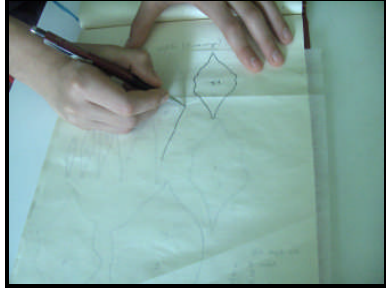
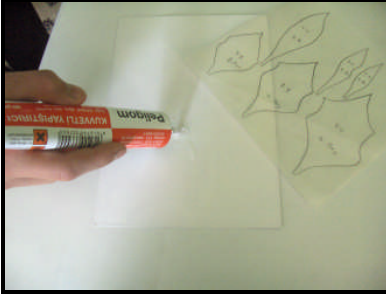
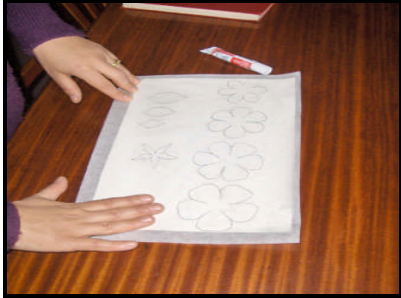
1.5.5. Kalıpları Boyutlarına Göre Gruplandırma

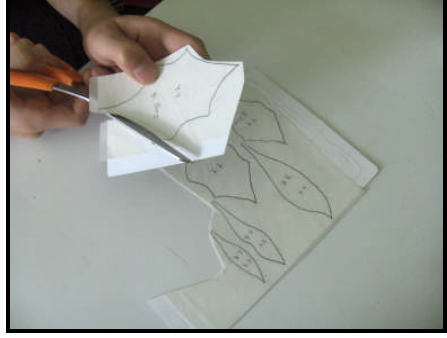
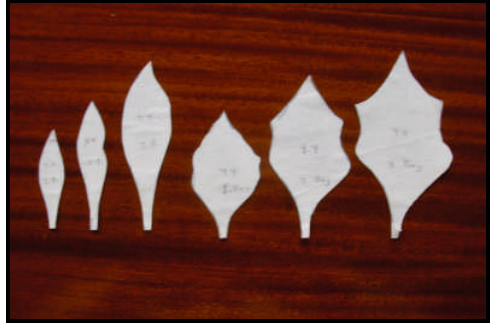
Boylarına göre gruplayarak kullanıma hazır hâle getirilir.

NOT: Kalıp çıkarma yöntemlerinin ayrıntılı uygulama faaliyetleri için Kumaş Çiçek Yapma-1 modülüne bakınız.

UYGULAMA FAALİYETİ-3

- Hazır çiçek Kalıbını Parşömen Kâğıdına Çizme
- Kalıpları Kartona Yapıştırma
- Kalıpları Numaralandırma
- Karton Kalıpları Kesme
- Kalıpları Boyutlarına Göre Gruplandırma

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hazır kalıp kitabından veya oluşturulmuş kalıp defterlerinden yapılacak çiçeğin kalıbını, üzerine parşömen kâğıdı koyarak kopya ediniz. ➤ Yapacağınız malzemeye uygun olan kalıpları seçerek çiziniz (Bütün boyları kullanmayabilirsiniz.).	 Resim 1.5: Hazır çiçek kalıbını parşömen kağıdına çizme
➤ Parşömen kâğıdına çizilen kalıpları, kesmeden kartona yapıştırınız.	 Resim 1.6: Kartona yapıştırıcı sürülmesi Resim 1.7: Kalıpları kartona yapıştırma

➤ Kartona yapıştırılan kalıpları, boy ölçüsüne göre numaralandırınız.	➤ Düzenli olunuz.
➤ Üzerlerine bir çiçek için kaç adet çıkarılacağını yazınız.	➤ Titiz çalışınız.
➤ Kartona yapışan ve üzeri numaralandırılan kalıpları çizgi üzerinden, köşe yapmadan ve net bir şekilde kesiniz.	 Resim 1.8: Karton kalıpları kesme
➤ Kesilen kalıpları boylarına göre dizerek, metal levhaya uygulanacak hâle getiriniz.	 Resim 1.9: Kalıpları boyutlarına göre gruplandırma

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Metal çiçekler, tabiiden kopya çiçekler grubuna girer.
2. () Metal çiçekler ev ve mekân süslemelerinde kullanılır.
3. () Metal çiçekler bakır, pirinç, alüminyum levhalardan yapılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgi ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda tekniğine göre kalıpları metal levhaya uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Metal çiçek yapımında kalıpları hangi metal levhalara uygulanacağını araştırınız. Bulduğunuz bilgileri ve örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. KALIPLARI METAL LEVHAYA UYGULAMA

Metal malzemeler bilindiği gibi zamanla oksitlenerek kararır. Yapılacak işin temiz ve parlak olması için metal levhaların işe başlamadan önce piyasada kaol adıyla bilinen temizleme maddesi ile temizlenmesi gerekir. Çiçeğin tekrar oksitlenerek kararmaması için toplama veya tanzim aşamasından sonra çiçek ve yaprakların üzerine spreyle vernik sıkılır.

Kaol: Tahin görünümünde, yağlı bir maddedir. Aktarlarda bulunur. Çalkalanarak kullanılır.

2.1. Kalıpları Hesaplanan Sayıya Göre Metal Levhaya Çizme

Kalıplar hesaplanan sayılar dikkate alınarak metal levha üzerine çizilir. Üzerine sıkılan verniğin kuruması sağlandıktan sonra çizim işlemi yapılır.

2.2. Kalıpları Kesme ve Gruplama

Üzerine kalıp şekli çizilmiş olan metal, küçük yuvarlak uçlu keskin bir makas ile çizgi üstünden kesilir.

Kesilen yapraklar kalıp üzerinde yazan sıralamaya göre boylarına ayrılarak, gruplandırılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

- Kalıpları Çizme
- Makas ile Kesme
- Gruplama

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Metal levhaları ve kaolü hazırlayınız.	➤ Kaol bulunamadığı takdirde gümüş veya herhangi bir sıvı krem mutfak temizleyicisi de kullanabilirsiniz.
➤ Kaol şişesini çalkalayarak pamuğa damlatınız.	➤ Önlük giyiniz.
➤ Pamuğu metal üzerine yuvarlak halkalar çizerek, bastırarak temizleyiniz.	 Resim 2.1: Metal levhaları temizleme
➤ Temizlenen levhaların üzerinde hiç kalıntı kalmaması için kâğıt havlu ile bastırarak parlatınız.	➤ Su ile temas ettirmeyiniz.

➤ Çıkarılan hazır kalıpları metal üzerine ekonomik bir şekilde yerleştiriniz.	➤ Taçyaprakları bakır levhaya, yeşil yaprakları pirinç levhaya uygulayabilirsiniz. Resim 2.2: Kalıpları metal levhalara çizme
➤ Kalıpların kenarından yazmayan bir tükenmez kalemle çiziniz.	➤ Metal levhalar yumuşak bir malzeme olduğundan kalem sadece iz yapacaktır. Kalem lekesi olmaması için yazmayan kalem tercih ediniz.
➤ Üzerine kalıp şekli çizilmiş olan metal levhayı, ince, küçük uçlu keskin bir makas ile çizgi üstünden kesiniz.	➤ Metal elinizi kesebileceğinden çok dikkatli olunuz. Resim 2.3: Yaprakların kesilmesi ➤ Yuvarlak hatları düzgün kesmeye dikkat ediniz.
➤ Kesilen yaprakları kalıp üzerinde yazan sıralamaya göre, boylarına ayırarak gruplandırınız.	➤ Düzenli olunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Metal malzemeler zamanla oksitlenerek kararırlar.
2. () Metal levhaların tiner adıyla bilinen temizleme maddesi ile temizlenmesi gerekir.
3. () Çiçeğin tekrar oksitlenerek kararmaması için toplama veya tanzim aşamasından sonra çiçek ve yaprakların üzerine spreyn vernik sıkılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgi ve kazandırılacak beceriler doğrultusunda tekniğine göre tel sarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Metal çiçek yapımında tel sarma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri ve örnekleri arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. TEL SARMA

Yapma çiçeklerde sap ve dal tellerle yapılır. Amaca uygun olanları, piyasada hazır olarak satılan üstü sarılı çiçek telleri (leton) ile anten telleri ve galvanizli soba telleridir.

Resim 3.1: Çeşitli teller

3.1. Tel Sarmak İçin Kullanılan Malzemeler

- **Tel:** Anten teli, leton teli ve galvanizli soba teli kullanılır. Soba teli ve anten telinin alındığı gibi kullanılması durumunda üzerine sarılan malzemenin kaymasına sebep olacağı için oksitleme işlemi yapılır. Bu işlemden sonra kullanıma hazır hâle gelir.
- **Krepon Kâğıdı:** Piyasada her rengi bulunmaktadır. İhtiyaca ve kullanılacağı yere göre renk seçimi yapılır.

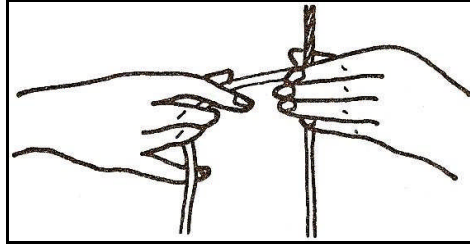

Resim 3.2: Krepon kâğıdı

- **Makas:** Krepon kâğıdı ve teli kesmek için kullanılır.

3.2. Tel Sarma

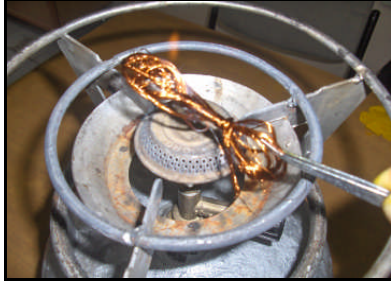
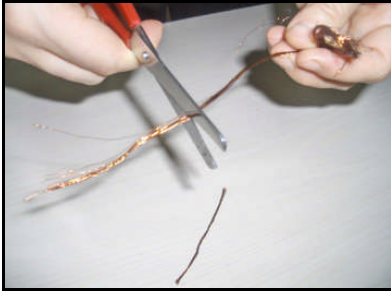
Oksitlenen ve istenilen boyda telin krepon kâğıdı ile sarılması için krepon kâğıdı verev şekilde telin biraz yukarısına gelecek şekilde tutulur. Yukarısına gelen kısım geriye kıvrılarak yapıştırılır. Krepon kâğıdı verev tutulmaya devam edilerek iki parmak arasında sıkıca sarılmaya devam edilir. Telin sonuna gelince tekrar yapıştırılır.

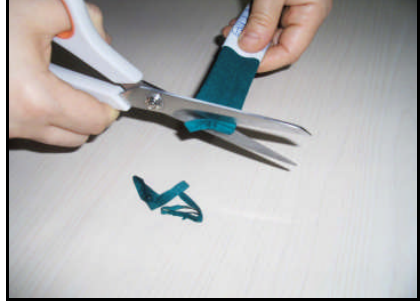
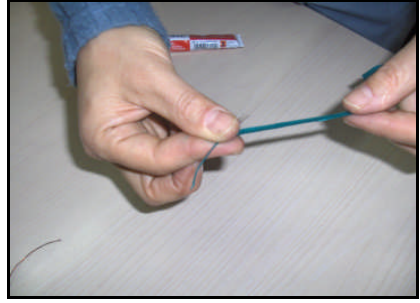

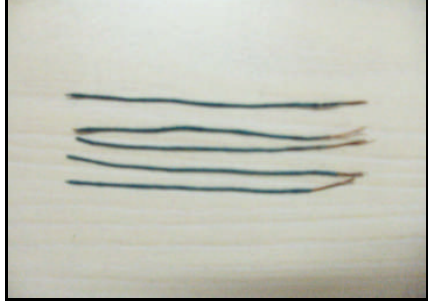
Şekil 3.1: Tel sarma

UYGULAMA FAALİYETİ

- Tel Oksitleme
- Tel Kesme
- Krepon Kâğıdı Kesme
- Tel Sarma

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Anten telini pensle tutarak ateşte kızdırıp, suya atınız. Çıkarıp kurulayınız.	➤ Böylece teli oksitleyerek kaygan tabakayı yok etmiş ve telin dayanıklılığını artırmış olursunuz. Resim 3.3: Telin yakılarak oksitlenmesi
➤ Telleri yapılacak çiçeğin yaprak ve dal durumuna göre istenilen uzunlukta tel makası ile kesiniz.	 Resim 3.4: Telin kesilmesi
➤ Katlarını ayırınız.	➤ Teli düzeltiniz.
➤ Kullanılacağı yerin gerektirdiği kalınlığa uygun sayıda teli bir araya getiriniz.	➤ Yaprak taşıyacak sertlikte olmasına dikkat ediniz.

➤ Krepon kâğıdını, katlı hâliyle sarılacak telin veya sapın kalınlık ve inceliğine uygun bir ende kesiniz.	➤ İnce anten tellerini sarmak için 1,5–2 mm en yeterlidir; unutmayınız. Resim 3.5: Krepon kesme
➤ Sağ elinizin baş ve işaret parmakları arasında bulunan kâğıt şeridin ucunu, telin üst ucuna ve işaret parmağınız ile tel arasına gelmek üzere yerleştiriniz.	➤ Açılmaması için yapıştırınız. Resim 3.6: Kreponun yapıştırılması
➤ İhtiyaca göre kesilen oksitlenmiş teli, sol elinizin baş ve işaret parmakları ile üst ucundan tutunuz, alt kısmını aynı elin yüzük ve küçük parmağı arasından geçiriniz. Parmaklar arasında teli döndürerek kâğıdı sarınız.	➤ Kâğıdı hafifçe esnetiniz. Düzgün sarmaya dikkat ediniz. Resim 3.7: Tele krepon sarma

➤ Telin alt ucunda 1 cm'lik bir kısmı (telin sarılış yönünü bilmek ve sonradan üzerine sarılacak pamuk ve kâğıdın ters istikamette sarılmasını önlemek için) açık bırakınız.	➤ Böylece başlangıç yönünü kaybetmemiş olursunuz. Resim 3.8: Tellerin sarılması
➤ Bitiş yerini açılmaması için yapıştırınız.	➤ Kalın dalları yapmak için kullanılan siyah demir veya galvanizli telleri de aynı şekilde hazırlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Yapma çiçeklerde sap ve dal, tellerle yapılır.
2. () Tel olarak üstü sarılı çiçek telleri (leton) ile anten telleri ve galvanizli soba telleri kullanılır.
3. () Anten ve soba tellerinin üstü kaygan olduğundan kâğıt ve pamuğun kolaylıkla sarılabilmesi ve sarıldıktan sonra da sıyrılıp çıkmaması için kullanmadan önce teller boyanır.
4. () Tellerin yakılma işlemine tel oksitleme denir.
5. () Tellerin sarılmasında elışı kâğıdı kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında tekniğine uygun olarak tohum hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan kumaş çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Tohum hazırlama yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. TOHUM HAZIRLAMA

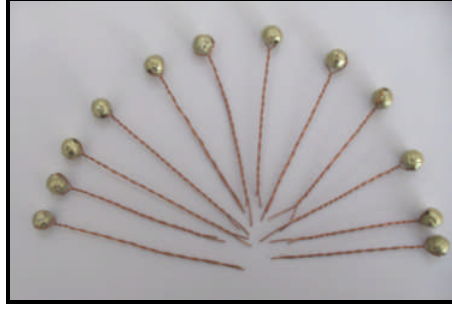
Tohum, aynı zamanda çiçeğin sapını da teşkil edecek olan, üstü kâğıtla sarılmış bir tel üzerine hazırlanır. Bu telin üst ucunun 0,5 cm altından itibaren bir miktar pamuk sarıldıktan sonra bırakılan uç, sarılan kısım üzerine pensle kıvrılır; buna “Kanca yapma” denir. Yapılan kanca göbeğin yerinden çıkmamasını temin eder. Kancanın üstü pamukla sarılarak tohumun biçimi ve büyüklüğüne göre şekillendirilir.

Tohum yalnız ipçiklerden veya başcıklardan ibaret olacaksa ipçikleri teşkil edecek olan lifler, sapı teşkil edecek tele, üst ucunun yine 0,5 cm altından iplikle sarılmak suretiyle bağlanır. Sarılan iplik, liflerle tel üzerinde birkaç kere çevrildikten sonra telin üst ucu sargı üzerine kıvrılarak “Kanca” yapılır. Kancanın üstü de iplikle sarılır ve yine sara sara aşağıya doğru inilerek iplik ilmiklenir ve fazlası koparılıp atılır.

4.1. Tohum Hazırlamada Kullanılan Araç ve Gereçler

Tohumun doğadakine uygun olabilmesi için çeşitli malzemeler kullanılır. Pamuk, lif, hazır tohumlar, irmik, kükürt çiçek hamuru, renkli hamur, kumaş, iplik, yün, pamuk, zambak ve çeşitli kâğıtlardan yararlanılır. Bazı çiçeklerde mum ve vernik gibi koruyucu maddeler kullanılır.

NOT: Dekoratif çiçeklerde tabii çiçeklerde olduğu gibi çiçeğin aslına bağlı kalınmaz. Metal çiçeklerde de çiçeğin modeline ve metale uygun çok farklı hazır malzemeler (pul, boncuk, metal levhadan yapılmış püsküller, çeşitli simler, tel, yıldız boya vb.) kullanılabilir.

Resim 4.1: Boncukla yapılmış çiçek tohumları

4.2. Tohum Hazırlama Teknikleri

4.2.1. Yapıştırarak Tohum Hazırlama

Papatya, gerbera gibi çiçekler için karton veya seramik hamur üzerine boyanmış ırmık yapıştırılması gibi.

4.2.2. Bağlayarak Tohum Hazırlama

Gül, menekşe, ortanca gibi çiçekler için lif veya hazır tohum bağlanması gibi.

4.2.3. Bağlayarak ve Yapıştırarak Tohum Hazırlama

Bağlanan liflerin üzerlerine ırmık yapıştırılması veya gelincik, anemon, haşhaş gibi çiçekler için karton veya seramik hamur üzerine boyanmış ırmık yapıştırılması ve kenarlarına ayrıca hazır tohum veya lif bağlanması gibi. Çok yapraklı çiçeklerde tercih edilen bir uygulamadır.

4.3. Tohum Hazırlama Malzemeleri

- **İp:** Kullanılacak çiçeğe göre değişmek üzere makara ipliği, ibrişim ve kordon gibi çeşitli iplikler kullanılır. İstenilen kola ile sertleştirilerek kullanılır.
- **İrmik:** İrmik sert buğdayın kırılmasıyla, özel şekilde hazırlanan bir maddedir. İnce ve kalın çeşitleri vardır. İnce ırmık daha elverişlidir. Bazı çiçek göbeklerinin yapımında kullanılır. Kullanılacağı yere göre boyanması gerekir. Çiçeğin özelliğine göre karton ip vb. malzemelere yapıştırılarak kullanılır.
- **Lif:** Lif; mercan ve mine gibi hafif ve küçük çiçeklerin sap yapımında tek tel ve bazı tabii ve dekoratif çiçeklerin göbeklerinin hazırlanışında grup olarak kullanılır. Yapılacak çiçeğe göre renklendirilmesi gerekir.
- **Kükürt:** Bazı çiçek göbeklerinin üstü sarı renkte ve tozlu görünüştedir. Yapma çiçeklerde bu görünüş kükürt vasıtasıyla verilir. Bu amaçla yapılan işe

“Kükürtleme” denir. Kükürt sarı renkli toz hâlinde bir maden benzeri olup, yandığı zaman öldürücü kükürt gazı hâline geçer. Çalışırken bu noktaya dikkat edilmelidir.

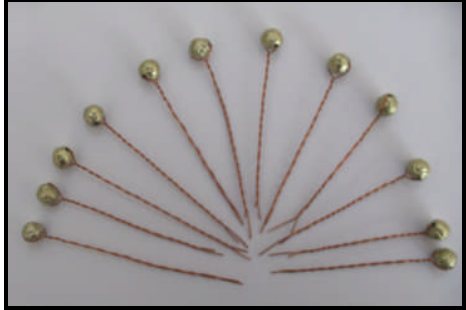
- **Hazır Tohum:** Hazır tohumlar ikiye katlanarak kesilir. Çiçek boyutu dikkat alınarak kesilen tele makara yardımı ile bağlanır. Telin 1,5 cm’lik kısmı geriye kıvrılarak bağlanır. Üzerine pamuk ve krepon kâğıdı sarılır.
- **Çiçek Hamuru:** Plastik tutkal ve un ile hamur hazırlanır. Tohum için kullanılacak boya eritilir. Hazırlanan hamurun içine yeteri kadar katılarak yoğrulur. Tohum boyutu dikkate alınarak koparılan parçalar şekillendirilir. Pamuk ve krepon kâğıdı ile sarılan tel ucu kanca yapılarak şekil verilmiş hamurun içine batırılır.
- **Kola ve Pamukla:** Pamuk kola ile ıslatılarak tel üzerine sarılır. Tohumun şekli elde edilene kadar işleme devam edilir.
- **Kumaştan Saçak Keserek:** Tohumun kullanılacağı çiçek boyutu dikkate alınarak kesilen kumaş ikiye katlanır. Kat yeri tarafından dikey olacak şekilde kesikler oluşturulur. İstenirse boyama yapılır. Kat yerinden kesilen kumaş tel üzerine sarılarak tohum hazırlanır.
- **Istrapor Keserek:** Tohum boyutu dikkate alınarak ıstrapordan parça kesilir. Krepon kâğıdı sarılmış tel üzerine dikkatli bir şekilde bağlanır.
- **Pul Boncuk:** Tel üzerine geçirilen boncuklar, tel ile çeşitli sayılarda ve tekniklerde bükülerek istenilen formatta tohum elde etme işleminde kullanılır.

4.4. Model Çiçek İçin Tohum Hazırlama

Yapılan metal çiçeğe uygun olması için model çiçeğimizde boncuklardan oluşan tohum kullanılabilir. Bu tip tohum hazırlamak için tel üzerine boncuklar geçirilerek bükülür. Yapılan çiçeğin özelliğine uygun şekilde gruplanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Model Çiçek İçin Tohum Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Atatürk çiçeği tohumu için boncuk ve bakır tel hazırlayınız.	 Resim 4.2: Tohum malzemeleri
➤ Telleri 10–12 cm uzunluğunda kesiniz. ➤ Teli boncuktan geçirerek kıvrırsınız.	➤ Her çiçek için 6–7 tohum hazırlayınız. Resim 4.3

- 6–7 adet tohumu bir araya getirerek nakış makarası ile sıkıca bağlayıp sıkıştırınız.

Resim 4.4: Tohumların bağlanması

- İplik sarılan yerin üzerine krepon kâğıdının başlangıç ve bitiş yerini yapıştırarak sarınız.

Resim 4.5: Krepon kağıdı sarılması

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Tohum, aynı zamanda çiçeğin sapını da teşkil edecek olan, üstü kâğıtla sarılmış bir tel üzerine hazırlanır.
2. () Telin üst ucunun 0,5 cm altından itibaren bir miktar pamuk sarıldıktan sonra bırakılan uç, sarılan kısım üzerine pensle kıvrılır, buna “Gonca yapma” denir.
3. () Kanca göbeğin yerinden çıkmamasını temin eder.
4. () Dekoratif çiçeklerde tabii çiçeklerde olduğu gibi çiçeğin aslına bağlı kalınır.
5. () Metal çiçeklerde de çiçeğin modeline ve metale uygun çok farklı hazır malzemeler (pul, boncuk, metal levhadan yapılmış püsküller, çeşitli simler, tel, yaldız boya vb.) kullanılabilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-5

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında tekniğine uygun olarak ütü yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Metal çiçeklerde ütü yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

5. ÜTÜ YAPMA

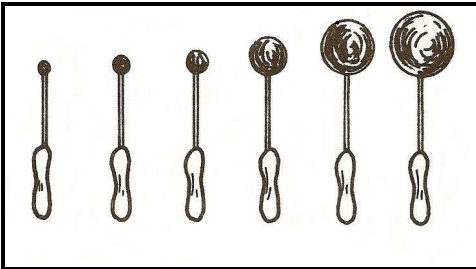
Yapma çiçekçilikte yaprağa, istenilen şekil ve hareketin verilmesi işine ütüleme denir. Bunun için de çeşitli araçlar kullanılır.

5.1. Çiçek Ütülemede Kullanılan Araç ve Gereçler

5.1.1. El Aletleri (El Ütüleri)

Yaprak üzerindeki çeşitli şekil ve kıvrımları meydana getirmeye yarayan tahta saplı, demir çubuklardır. Şekillerine göre isim almışlardır.

- **Top Ütüleri:** Uçları yuvarlaktır. Bir milimetreden beş santimetre çapına kadar çeşitli büyüklükte olanları vardır. Çalışma sırasında amaca en uygun olanları kullanılır. Bu ütülerle yapraklardaki yuvarlak şekilli çukurluk ve kabarıklıklar yapılır.

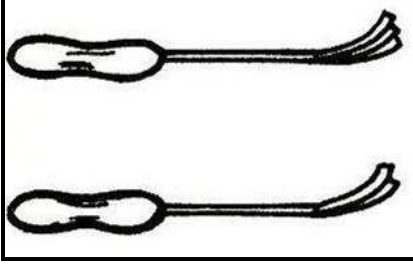

Şekil 5.1: Top ütüleri

Resim 5.1: Top ütüleri

- **Keçi Ayağı:** Uçları yaprakların üzerine paralel çizgiler çizebilecek şekilde yapılmıştır. İki, üç veya dört çizgi çizenleri vardır.

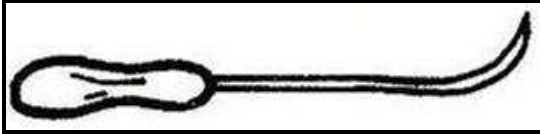

Şekil 5.2: Keçi ayağı ütüsü

Resim 5.2: Keçi ayağı ütüsü

- **Burun Ütüsü:** Uç kısmı hafifçe bükülmüş, gittikçe incelen, sivri uçlu bir alettir. Yapraklardaki keskin olmayan, uzunca girinti ve çıkıntıları (gül kıvrımları vb.) meydana getirmek için kullanılır.

Şekil 5.3: Burun ütüsü

Resim 5.3: Burun ütüsü

- **Oluklu Burun Ütüsü:** Ucu burun ütüsünün gibi eğridir. Dış kısmı, bastırıldığı zaman iki çizgi çezecek şekilde oluklu yapılmıştır. Oluğun keskin kenarları aletin sivri ucunda birleşir. Oluklu burun ütüsü, yaprakların boyunca devam ettikten sonra uçta bir çukurluk meydana getirmek üzere birleşen çizgileri yapmak için kullanılır.

Şekil 5.4: Oluklu burun ütüsü

Resim 5.4: Oluklu burun ütüsü

- **Bıçak Ütüsü:** Uç kısmının bıçak tarzında inceltilmiş kenarı hafifçe eğri bir alettir. Yaprak damarlarını ve keskin çizgileri meydana getirmek için kullanılır.

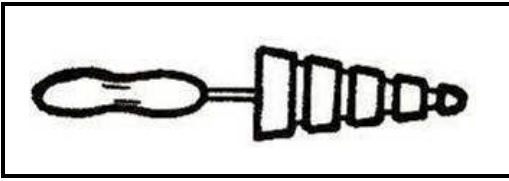

Resim 5.5: Bıçak ütüsü

Resim 5.5: Bıçak ütüsü

- **Havuç Ütüsü:** Havuç biçimindedir. Üzerine belirli aralıklarla halka şeklinde oyuklar yapılmıştır. Yaprakta dışa doğru bükülüşle birlikte derin bir çizgi meydana getirmek için kullanılır (Zambak sümbül gibi çiçeklerin taçyapraklarının orta damarları ve kıvrımları havuç ütüsü ile yapılır.).

Şekil 5.6: Havuç ütüsü

Resim 5.6: Havuç ütüsü

- **Çakı:** Piyasada satılan çakıdır. Bazı taçyapraklardaki pliseleri yaparken kullanılır. Bazı yapraklarda pli adedi çok ve sıktır. Bu sebeple bazen de yaprağın şekli uygun olmadığından plilerin pensle yapılması mümkün olmaz, çakı kullanılır.

Resim 5.7: Çakı

- **Pens:** Hekimlikte kullanılan penslere benzer. Ağız kısmı iki parçalıdır. Bu parçalar yassıdır ve uçları sivridir. Sapın da ucu sivridir.

Yapma çiçekçilikte pens, çalışmaların hemen her aşamasında kullanılan bir alettir. Bu nedenle önemi büyüktür. Bununla çeşitli ütüler yapıldığı gibi boyamada, yapıştırma, toplama ve dallamada pensten daima faydalanılır.

Resim 5.8: Pens

Yardımcı araçlar ise şunlardır:

- **Kepek Yastığı:** İçine sıkı sıkıya kepek doldurulmak suretiyle kalın Amerikan bezinden yapılmış küçük bir yastıktır. Eni ve boyu 20–25 cm kadar olup kare veya dikdörtgen şeklindedir.

Resim 5.9: Kepek yastığı

- **Lastik:** Eni ve boyu 10–15 cm olan kare dikdörtgen şeklinde bir lastik parçasıdır. Kalınlığı 1–1,5 cm kadardır. Üzerinde çalışılacak yüzünün düzgün olması şarttır. Üstü, patiska veya Amerikan cinsinden bir kumaşla kaplanılarak kullanılır.

5.1.2. Cendere ve Kalıpları

- **Cendere:**

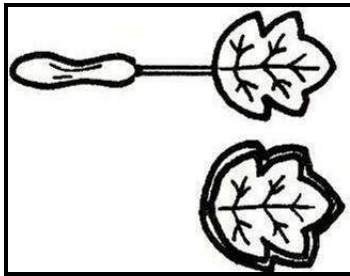
Bir masa üzerinde takriben 20–25 cm boyutunda dörtgen şeklinde demir bir levha oluşturulmuştur. Levhanın üzerinde aşağı yukarı hareket edebilen bir demir burgu ve burgunun alt ucunda da kalıbı sıkıştırmaya yarayan bir silindir vardır. Burgunun alt ucunda, onu kolaylıkla çevirmeye yarayan bir volan konmuştur.

Resim 5.10: Cendere

➤ **Cendere Kalıpları:**

İki parçadan oluşur. Birinci parça yatak kısmıdır. Pirinçten veya dökümden yapılmıştır. Oyuk olan yüzüne bir taç veya yeşil yaprağının şekli, bütün hatları ve hareketleriyle çıkıntılar hâlinde işlenmiştir. İkinci parça, üzerine yatak içindeki şekiller aynen fakat girintili olarak kazılmış ve bir tahta sapa bağlanmış pirinçten veya lastikten bir yaprak şeklindedir. Bu kısım yatak içine oturtulduğu zaman, karşılıklı girinti ve çıkıntılar tamamen birbirine yerleşerek aradaki kumaşa aynı şekli verir.

Şekil 5.7: Cendere kalıbı

Resim 5.11: Cendere kalıbı

5.2. Çiçek Ütüsü Yapma

Yapma çiçek uygulamalarında el ütöleri ısıtılarak kullanılır. Ütülenecek malzeme dikkate alınarak ısı seviyeleri ayarlanır.

Kesilen taç, çanak ve yeşil yapraklar lastik, yastık veya karton üzerine konur. Kullanılacak lastik veya yastığın üzerine, kılıflarının yanmaması ve kirlenmemesi için ayrıca

mendil büyüklüğünde bir bez örtülmelidir. Ütülenecek çiçek ve yaprak şekline uygun büyüklükte ütü seçilir.

Kullanılacak ütüler, küçük tüpte ısıtılır. Isınan ütü, sağ el ile sapından tutulur. Kumaşı yakmaması için yaprağın dışında ve bez üzerinde sıcaklığı kontrol edilir. Bundan sonra vermek istediğimiz şekle göre yaprağın üstüne bastırmak veya bastırırken çekmek suretiyle ütüleme işi tamamlanır.

NOT: Metal çiçekler esnemediği ve kolay kırılabilmesi için el aletleri ile ütülemeye çok elverişli değildir ancak profesyonellik gerektirir. Model çiçek olarak seçtiğimiz Atatürk çiçeğinde taçyapraklar da yeşil yapraklar gibi damarlı olduğundan taçyaprakları da cendere ütüsü ile ütüleyeceğiz.

5.3. Cendere Yapma

Cendere kalıpları ısıtılarak işlem yapılır. Isıtılan cendere kalıbı arasına konulan yapraklar cenderede sıkıştırılarak şekil verilir (Bkz. Yapma Kumaş Çiçek–1 modülü).

5.4. Model Çiçeği Ütüleme

Metal çiçeğin el ütülerini ile ütülenmesi zor olduğu için genelde bütün ütülerini cendereleri kullanarak gerçekleştirilir. Yaprakların kesildikten sonra tüpte ısıtılarak daha kolay şekil alması sağlanabilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Cenderede Kalıp Ütüsü ile Ütüleme

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Yapılacak ütünün özelliğine göre kepek yastığı veya kauçuk hazırlayınız.	➤ Arkadaşlarınızla işbirliği içinde olunuz.
➤ Ütüyü ısıtınız.	➤ Islak pamuk üzerinde ütünün sıcaklığını kontrol ediniz.
➤ Madeni yaprakları yapılacak çiçeğin şekline göre ütöleyiniz.	➤ Madeni yapraklar ütülenmeden önce biraz yakılırsa hem daha kolay şekil alır, kırılmaz hem de üzerinde yanardönerli renk haleleri oluşacağından hoş bir görünüm kazanır; unutmayınız. ➤ Bakır kuvvetli ateşte koyu gümüşü bir renk alır. Eğer kırmızı ve sarımsı renk elde etmek istenirse hafif ateşte ve çok tutulmadan renklendirilmelidir. Pirincin renk değiştirmesi için kuvvetli bir sıcaklık gereklidir; unutmayınız. Resim 5.12: Ateşe tutulmuş bakır ➤ Metal yaprakları pensle tutarak yakınız.

➤ Ütü yapacağınız kalıbı hazırlayınız.	➤ Yaprak büyüklüğüne uygun kalıp seçiniz. Resim 5.13: Cendere içine yerleştirme
➤ Yaprığı ortasından kalıba yerleştirirken kaymaması için ikiye katlayınız.	 Resim 5.14: Kaymaması için orta çizgi oluşturma
➤ İçine yaprağın yüzü içe gelmek üzere yerleştiriniz.	 Resim 5.15: Cendere kalıbına yerleştirme
➤ Kalıbın üst kısmını kapatınız.	➤ Yaprığın kaymaması için kontrol ediniz.

➤ Cendereye yerleştiriniz.	 Resim 5.16: Cendereleme
➤ Cendere kolunu çevirerek bastırınız.	➤ Titiz ve dikkatli çalışınız.
➤ Ütülenen yaprağı pensle tutup kaldırınız.	➤ Ütülenen yaprakları bozulmaması için üzerine baskı yapmayacak bir kutu içinde muhafaza ediniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Yapma çiçekçilikte yaprağa, istenilen şekil ve hareketin verilmesi işine toplama denir.
2. () Yaprak üzerindeki çeşitli şekil ve kıvrımları meydana getirmeye yarayan tahta saplı, demir çubuklara el ütöleri denir.
3. () İki parçadan oluşan, pirinçten veya dökümden yapılan, iki parçanın arasına konularak yaprağa şekil veren alete cendere kalıp ütüsü denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-6

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgilerle tekniğine uygun olarak toplama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Toplama yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. TOPLAMA YAPMA

Çiçeği meydana getirmek üzere çanak ve taçyapraklarının tohum etrafında birleştirilmesine “toplama” denir.

6.1. Çiçek Toplarken Kullanılan Araç ve Gereçler

Pens, hazırlanmış tohum, ütülenmiş yapraklar, yapıştırıcı, beyaz nakış makarası, pamuk, krepon kâğıdı kullanılmaktadır.

6.2. Çiçeği Toplama Teknikleri

6.2.1. Yapıştırarak Toplama

Yalınkat ve az taçyapraklı çiçeklerde uygulanır (Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Kumaş Çiçek Yapma-2 modülü).

6.2.2. Bağlayarak Toplama

Taçyaprakların diplerindeki özellik nedeniyle bağlanması gereken durumlarda uygulanır (Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Kumaş Çiçek Yapma-2 modülü).

6.2.3. Yapıştırarak ve Bağlayarak Toplama

Taçyaprakları çok katlı çiçeklerde uygulanır (Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Kumaş Çiçek Yapma-2 modülü).

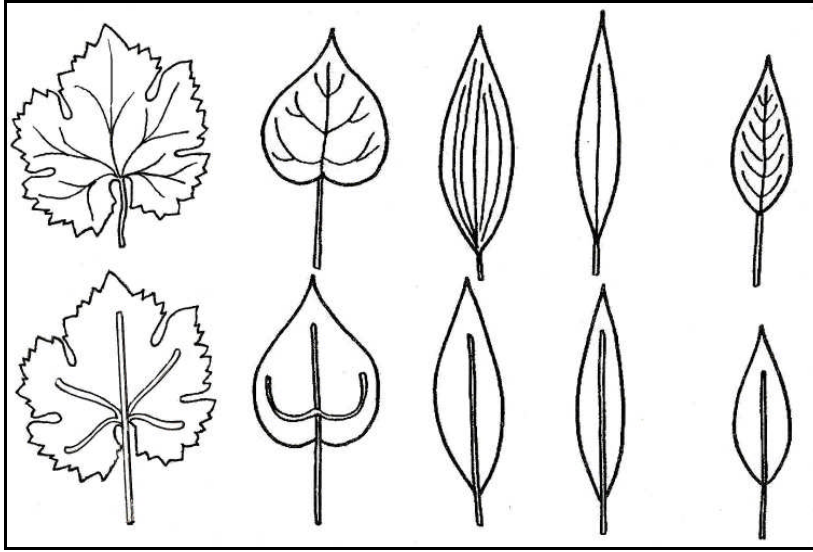
6.3. Çiçeği Toplama

Toplama işlemi taçyapraklarının şekline göre değişir. Yuvarlak kalıplara sahip taçyaprakları yaprağın orta kısmından açılan delikten tohum bağlanmış telin geçirilmesi sayesinde oluşturulur. Yaprtağın tele birleştiğı kısma yapıştırıcı sürölerek sabitlenir. Diğer taçyaprakları için de aynı işlem uygulanır.

Taçyaprakları birbirinden ayrı olan çiçeklerde ise en küçük taçyaprağı dipten tohumun altına yapıştırılır. Bir sonraki yapraklar yapıştırılırken 1/3 oranında bir önceki yaprağın üzerine gelmesine dikkat edilerek ve sürekli sol tarafa kaydırılarak işleme devam edilir.

6.4. Yeşil Yapraklara Tel Yapıştırma ve Gruplama

Yeşil krepon kâğıdı ile sarılan tel, göz kararıyla 2/3 oranında yaprağın ters yüzeyine yapıştırılır (Bkz. Kumaş Çiçek Yapma-2 modülü).

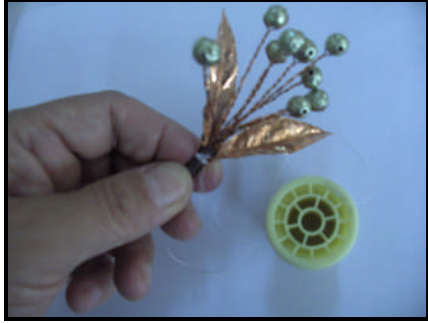
Şekil 6.1: Yeşil yapraklara tel yapıştırma

6.5. Yeşil Yaprakları Gruplama

Yapılacak çiçeğin özelliğine göre yapraklar tek tek ya da gruplandırılarak dal üzerine yerleştirilir. Hazırlanan gruplar 3 ya da 5 yapraktan oluşabilir. Yapraklar makara ile bağlandıktan sonra ana tel haricindekiler kalınlık yapmaması için verevine kesilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Yeşil Yapraklara Tel Yapıştırma ve Gruplama

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Tel yapıştırılacak yaprakları ayırınız.	➤ Düzenli olunuz.
➤ Tohum etrafına yapıştırıcı sürerek en küçük boy taçyaprakları teker teker yerleştiriniz, nakış makarası ile bağlayınız.	➤ Yapıştırarak ve bağlayarak toplama yöntemini uygulayınız. Resim 6.1: Yaprığı tohum kenarına alma
➤ İkinci boyları yapıştırarak bağlayınız.	➤ Metal parçaları ipliği keseceğinden defalarca sıkıca bağlayınız. Resim 6.2: Makara ile bağlama

➤ Üçüncü boyları yapıştırarak bağlayınız.	 Resim 6.3: Büyük boy taçyaprakları bağlama
➤ Dördüncü boyu yapıştırarak çiçeği toplayınız.	 Resim 6.4: Taçyaprakların toplanmış durumu
➤ Çanak yaprağı yapıştırarak yerleştiriniz.	➤ Metal çiçek uygulamasında biraz daha kuvvetli bir yapıştırıcı kullanınız.
➤ Krepon kâğıdı sarılmış tele yapıştırıcı sürünüz.	➤ Yaprğa yapışacak kısmına sürülmesine dikkat ediniz.

➤ Teli yaprağın tersine ve tam ortasına, üst kısmında yaprak boyunun 1/3 kadar bir boşluk bırakarak yapıştırınız.	➤ Tel yapıştırılacak yaprak çok büyük ve geniş ise üç veya beş adet teli yaprak dibinden yelpaze şeklinde açarak yapıştırınız. Resim 6.5: Tel yapıştırılmış yaprağın önden görünüşü
➤ Yaprak dibinden teli yaprağa nakış makarasıyla bağlayarak sağlamlaştırınız.	➤ Yaprak diplerini pense ile sıkıştırınız. ➤ Metalin elinize batmamasına dikkat ediniz.
➤ Üzerine bir kat daha krepon kâğıdı sararak temizleyiniz.	 Resim 6.6: Yaprakın önden görünüşü
➤ Yeşil yaprakları model çiçeğin tabiisine uygun olarak bağlayarak birleştiriniz.	➤ Yapacağınız çiçeğin yaprak durumuna göre yaprakları toplayınız.
➤ Üzerine krepon kâğıdı sarınız.	➤ Krepon kâğıdının başlangıç ve bitişiye yapıştırıcı sürünüz.
➤ Bütün boyları bağlayarak dallamaya hazır hâle getiriniz.	➤ Temiz ve titiz çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Çiçeği meydana getirmek üzere çanak ve taçyaprakların tohum etrafında birleştirilmesine “toplama” denir.
2. () Çiçeklerde toplama işlemi dört şekilde yapılır.
3. () Yalınkat ve az taçyapraklı çiçekler yapıştırılarak toplanır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-7

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında tekniğine uygun olarak dallama yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Dallama yöntemlerini ve dallama sırasında kullanılan araç gereçleri araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

7. DALLAMA YAPMA

Hazırlanan çiçek, gonca ve yaprakların sap üzerinde bir araya getirilmesine “dallama” denir. Yapılacak dala tabiisinin elastikiyetini, incelik ve kalınlığını vermek gerekir. Bu iş çiçeklerin kopya edilmesi kadar önemlidir.

Dallamaya dalın ucundan başlanır ve ilk ele alınacak olan da en uçtaki çiçek, gonca, filiz ve yapraktır. Ele alınan bu çiçeğin (yaprak, filiz veya gonca) bağlanmış olduğu tel (sap), model dalın o kısmının elastikiyetine sahip ise tel ilave etmeksizin, kendinden sonra konacak çiçeğin (yaprak, filiz veya gonca) bağlanacağı noktaya kadar model dalın kalınlığını vermek üzere, ilk önce pamuk sonra da krepon kâğıdı ile sarılır. Böylece aynı zamanda telin ve çiçeği bağlayan ipliğin pürüzleri de giderilmiş olur.

Bundan sonra sırası gelen çiçek (yaprak, filiz veya gonca) ele alınır ve daha önce hazırlanmış olan çiçeğin (yaprak, filiz veya gonca) sapından, birleşeceği yere iplikle sap, sapa sarılmak suretiyle bağlanır. İkinci çiçeğe (yaprak, filiz veya gonca) ait bağlantının altında kalan sap (tel) ucu çaprazlama kesilir.

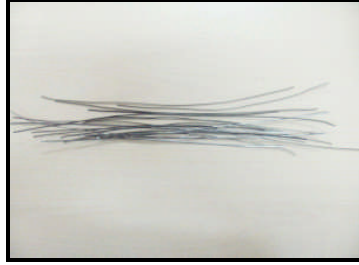
Kesme işi sonradan eklenecek her çiçekte (yaprak, filiz veya gonca) tekrarlanır. Dala ait bütün parçalar bu şekilde eklenerek dal meydana getirilir.

7.1. Dallama Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler

Dallandırılacak çiçek ve yapraklar, tel, iplik, yapıştırıcı, kâse, su, pamuk, makas, tel makası, krepon kâğıdı, tabii dal, plastik boru kullanılır.

➤ **Tel:**

Yukarıda da söylendiği gibi sap ve dal tellerle yapılır. Amaca uygun olanları, piyasada hazır olarak satılan üstü sarılı çiçek telleri (leton) ile anten telleri ve galvanizli soba telleridir.

Resim 7.1: Soba teli

7.2. Dallama Yapma

7.2.1. Tele Pamuk ve Kâğıt Sararak Dallama

Bir dala bakıldığında uçtan aşağı doğru çiçek ve yaprakları çoğaldıkça kalınlaştığı, dayanıklılığının arttığı görülür. Yapma çiçekte bu dayanıklılık, ilave edilecek tel adedini artırarak, kalınlığı ise pamuk sararak sağlanır ve üzerine krepon kâğıdı sarılır.

7.2.2. Tabii Dal Kullanarak Dallama

Yapılan çiçeğin daha doğal görünmesini sağlamak için tabii dallardan faydalanılır (Özellikle bahar dalı gibi çiçeklerde).

Resim 7.2: Bahar dalı

7.2.3. Plastik Boruya Geçirerek Dallama

Sap veya dal, çiçeğin duruşunu temin eden önemli bir kısımdır. Vazo veya saksıya konulan çiçek dimdik durur veya gereğinden fazla bükülürse çirkin bir manzara gösterir. Yani sapının yapılışında başarı gösterilmemiş demektir. Modelin diğer kısımları nasıl kopya

ediliyorsa sap veya dala da tabiisindeki elastikiyetin aynen verilmesi gerekir. Bunun için de çeşitli kalınlıkta ve sertlikte borular kullanılır. Bununla beraber, sapları çok dik veya pek yumuşak olan tabii modellerin aynen taklit edilmeleri hâlinde yapılacak çiçeklerin vazoda çirkin duracağı düşünülürse, bu gibi hâllerde bu kuraldan ayrılmak, çiçeğin güzel duruşunu sağlayacak dayanıklılıkta bir sap yapmak doğru olur.

Genellikle mekân süslemede kullanılan büyük dekoratif çiçeklerin saplarında kullanılır.

7.2.4. İnce Çorap Sararak Dallama

Dekoratif çiçeklerde dalı tabiisinden daha kalın yapmak gerektiğinden pamukla sararak kalınlaştırmak pek sağlıklı olmaz. Bu nedenle yukarıda anlatıldığı gibi plastik boruyla dallamanın yanında daha doğal (inceden kalına doğru) ve sağlam olması bakımından ince çorap kullanılması uygun olur.

7.3. Dallar Yaldızla Boyama

Metal çiçek dallandıktan sonra yapılan dalların kullanılan malzemeye uygun olmasını sağlamak amacıyla dallar yaldız ile boyanır. Çiçek yapımında kullanılan metalin rengi dikkate alınarak soba boyası ile boyama yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ Tele Pamuk ve Kâğıt Sararak Dallama

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Dal için uygun ölçüde kalın tel kesiniz.	➤ Tel makası kullanınız.
➤ Bir kâseye su koyunuz.	➤ Pratik olunuz.
➤ Parmağınızı ıslatınız.	➤ Temiz çalışınız.
➤ Teli çiçeğe bağlayarak çiçeğin dibinden başka bir çiçek veya yaprak eklenecek yere kadar pamuk sararak dalı kalınlaştırınız.	 Resim 7.3
➤ Krepon kâğıdını dalın kalınlığına uygun olarak kesiniz.	➤ Krepon kâğıdı açıldığı zaman zikzak olmaması için düzgün kesiniz.
➤ Başlangıç yerine yapıştırıcı sürerek pamuğun üzerini sarınız.	 Resim 7.4: Çiçeğin dibine pamuk sarma

➤ Yaprak veya ilave dalı bağlayarak ekleyiniz. ➤ Üzerine pamuk ve krepon sarınız.	 Resim 7.5: Pamuk üzerine krepon kâğıdı sarma
➤ Bağlanan yerin altında kalan fazlalıkları verev kesiniz.	➤ Tel makası kullanınız.
➤ İplikle bağlayınız.	➤ İpliği ilmik atarak sabitleyiniz.
➤ Dal kalınlığını muhafaza etmek için bir sonraki eklemeye kadar pamuk ve krepon sarınız.	➤ Pamuğu potluk yapmaması için ince tabakalar hâlinde sarınız.
➤ Sırayla ikinci, üçüncü çiçeği ve yaprağı ekleyiniz.	 Resim 7.6: Yaprakları bağlama Resim 7.7: Yapraklı bir dal

	➤ Ayrıca yaprak dalı da yapabilirsiniz.
➤ Dala yaprak veya başka dal ilave edilmeyecekse tabiattaki kalınlığına dikkat edilerek aşağıya kadar pamuk sarınız.	➤ Düzgün sarınız.
➤ Üzerine krepon kâğıdını sararak tamamlayınız.	 Resim 7.8: Krepon kâğıdı sarılarak bitirilmiş dal
➤ Dalların üzerine sulandırılmış tutkalı fırçayla sürünüz.	➤ Krepon kâğıdı zamanla yıpranacağından, sağlamlaştırmak, daha parlak ve doğal görünüm sağlamak için uygulanır; unutmayınız.
➤ Dalların üzerine metale uyum sağlaması bakımından bakır veya sarı yaldız sürünüz.	➤ İsteğe bağlı olarak uygulayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Hazırlanan çiçek, gonca ve yaprakların sap üzerinde bir araya getirilmesine “toplama” denir.
2. () Dallamaya dalın ucundan başlanır ve ilk ele alınacak olan da en uçtaki çiçek, gonca, filiz ve yapaktır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-8

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun çalışma ortamı sağlandığında tekniğine uygun olarak tanzim yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde yapılan metal çiçek örneklerini araştırınız. Bulabildiğiniz örnekleri sınıfınıza getirerek arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Tanzim yapma yöntemlerini araştırınız. Bulduğunuz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

8. TANZİM YAPMA

8.1. Tanzim Yaparken Kullanılan Araç ve Gereçler

Tanzim kapları, iğne uçlu tutturucu (pikflör, kirpi), cam macunu, köpük, yapıştırıcı, yosun, yardımcı kuru dallar, çakıl taşı vb. malzemeler kullanılır.

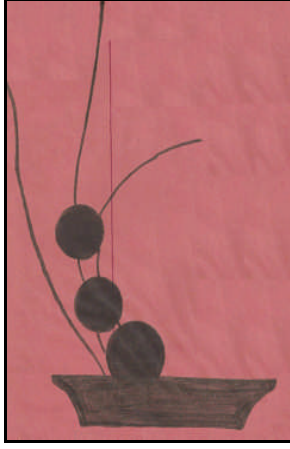
8.2. Tanzim Yapma Çeşitleri

Tanzim yapma çeşitleri hat şeklinde (dikey, L, S, yarım ay, yatay) ve kütle şeklinde (üçgen, daire, oval, yelpaze) olmak üzere iki gruba ayrılır.

8.2.1. Hat Şeklinde Düzenlemeler

- **Dikey Tanzim**

Düzenleme yüksektir. Çiçek ve yaprakların ağırlığı kabın ağzına en yakın gelecek şekilde verilir.

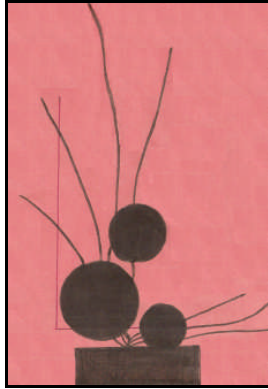
Şekil 8.1: Dikey tanzim

Resim 8.1: Dikey tanzim

➤ **L Şeklinde Tanzim**

En çok kullanılan ve en kolay yapılabilen düzenleme şekillerinden biridir. Yüksek olan kenar, düzenlemenin yapıldığı kabın solunda veya sağında olabilir. Üst kısmına hafif çiçekler yerleştirilir. Ağırlık (ilgi merkezi) düşey hâlinde hattın alt kısmına toplanır.

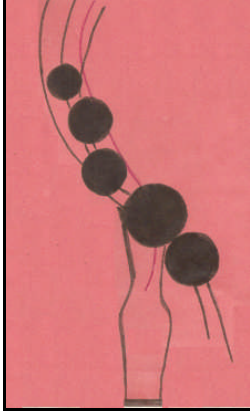
Şekil 8.2: L şeklinde tanzim

Resim 8.2: L şeklinde tanzim

➤ **S Şeklinde Tanzim**

Zarif S eğrisi kabın merkezinin çok üstünden başlayarak, kabın ağzının aşağısına kadar devam eder. Sallanan bir ritim hissi uyandırır. Ağırlık (ilgi merkezi), düzenlemenin orta kısmındadır.

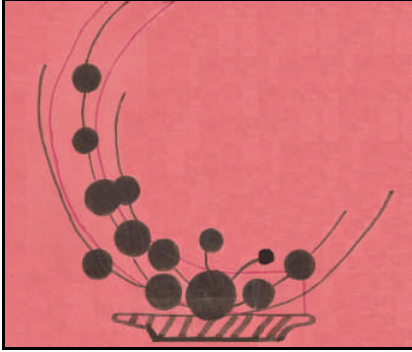
Şekil 8.3: S şeklinde tanzim

Resim 8.3: S şeklinde tanzim

➤ Yarım Ay Şeklinde Tanzim

Oval ve gösterişli kaplar için uygun bir düzenleme şeklidir. Ağırlık (ilgi merkezi) aşağı ve ortadadır.

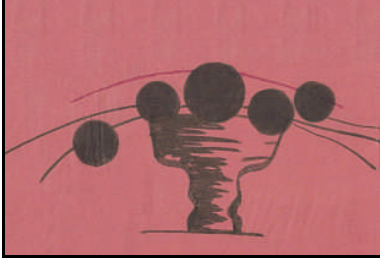
Şekil 8.4: Yarım ay şeklinde tanzim

Resim 8.4: Yarım ay şeklinde tanzim

➤ Yatay Tanzim

Yemek masası üzerindeki ayaklı kaplar için en uygun düzenleme şeklidir. Düzenleme, hatların kabın iki yanına uzatılmasıyla elde edilir. Ağırlık (ilgi merkezi) ortadadır.

Şekil 8.5: Yatay tanzim

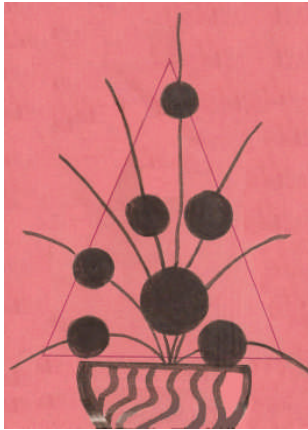

Resim 8.5: Yatay tanzim

8.2.2. Kütle Şeklinde Düzenlemeler

➤ Üçgen Tanzim

Birçok düzenlemenin esasını oluşturan üçgen düzenlemede, merkeze açılmış çiçekler yerleştirilir. Kenarlara doğru yaprak ve küçük çiçeklerle üçgen tamamlanır. Ağırlık (ilgi merkezi) aşağıdadır.

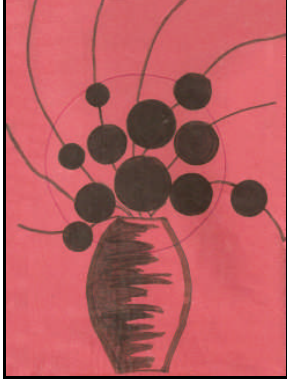
Şekil 8.6: Üçgen tanzim

Resim 8.6: Üçgen tanzim

➤ Yuvarlak (Daire) Tanzim

Düzenleme kavisli olarak yapılır. Ağırlık (ilgi merkezi) ortadadır. Hatlar ilgi merkezinden yukarıya, yanlara ve aşağıya doğru yayılarak daireyi tamamlar.

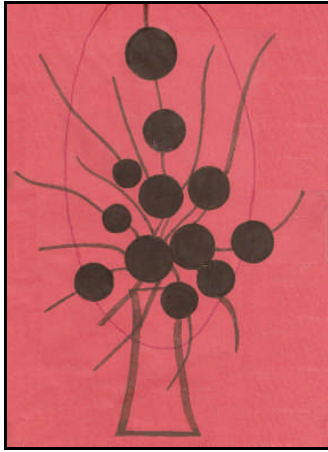
Şekil 8.7: Yuvarlak tanzim

Resim 8.7: Yuvarlak tanzim

➤ Oval Tanzim

Ayıklı vazolarda kullanılması tercih edilir. Büyük çiçeklerle kuvvetli renkler ovalin aşağıdaki ağırlık merkezine yerleştirilir. Dış kenarlar, küçük ve açık renk çiçekler ve yapraklarla tamamlanır.

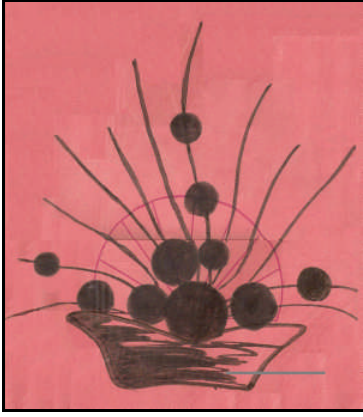
Şekil 8.8: Oval tanzim

Şekil 8.8: Oval tanzim

➤ Yelpeze Tanzim

Düzenleme yarım daire biçimindedir. Ağırlık (ilgi merkezi) aşağı ve ortadadır. Ağırlık merkezinden dışa doğru küçük çiçekler ve yapraklarla yelpaze şekli verilerek düzenleme tamamlanır.

Şekil 8.9: Yelpaze tanzim

Resim 8.9: Yelpaze tanzim

8.3. Tanzim Yapma

Yapılan çiçekte kullanılan malzeme, yapılan çiçeğin boyutları dikkate alınarak tanzim kabı seçilir. Yukarıda belirtilen tanzim şeklelerinden birisi seçilerek tanzim işlemi gerçekleştirilir.

8.4. Model Çiçeğe Tanzim Yapılması

Metal çiçeğe uygun bir tanzim kabı seçimi yapılır. Çiçeği tanzim kabına sabitleştirici madde olarak metal çiçeğin ağırlığını taşıyabilecek bir madde seçmeye özen gösterilir. Tanzim çeşitlerinden çiçeğe en uygun tanzim belirlenerek tanzim işlemi yapılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Tanzim kabını hazırlayınız.	 Resim 8.10: Tanzim kabı
➤ Tanzim kabının dip kısmına yapıştırıcı sürerek köpüğü yapıştırınız.	➤ Sağlam olması bakımından silikonla da yapıştırabilirsiniz.
➤ Tanzim edilecek metal çiçekleri ve yardımcı dalları hazırlayınız.	 Resim 8.11: Dallanmış çiçek Resim 8.12: Dallanmış yaprak

- Dallarını yukarıda açıklanan tanzim şekillerinden biri ile tanzim kabına yerleştiriniz.

Resim 8.13: Dalların tanzim kabına yerleştirilmesi

- Çiçeklerin aralarına yardımcı dalları yerleştiriniz.
- Çiçek, yaprak ve dalları düzelterek tanzimi bitiriniz.

Resim 8.14: Tanzimin bitirilişi

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki sorular; doğru ve yanlış olarak hazırlanmıştır. Verilen ifadeye göre parantez içine doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Dikey, L, S, yarım ay, yatay düzenlemeler hat şeklinde düzenlemelerdir.
2. () Düzenlemenin yüksek olduğu, çiçek ve yaprakların ağırlığı kabın ağzına en yakın gelecek şekilde verilen düzenleme yelpaze tanzimdir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modül sonunda hangi bilgileri kazandığınızı belirlemek için çoktan seçmeli ve boşluk doldurmalı sorular verilmiştir. Sorularda noktalarla belirtilen yerlere uygun kelimeler koyarak, çoktan seçmeli sorularda doğru olduğunu düşündüğünüz maddeyi işaretleyerek cevaplayınız.

1. Metal çiçekler, grubuna girer.
2. Metal çiçekler,,, levhalardan yapılır.
3. Metal levhalar adı verilen temizleme maddesiyle temizlenir.
4. Hangisi kalıp çıkarma yöntemlerinden biri değildir?
A) Yapıştırarak kalıp çıkarma
B) Bakarak (göz ölçüsüyle) kalıp çıkarma
C) Çizerek kalıp çıkarma
D) Ölçerek kalıp çıkarma
5. Aşağıdakilerden hangisi kalıp çeşitlerinden değildir?
A) Yuvarlak kalıplar
B) Artı şeklinde
C) Dipten yapışanlar
D) Çarpı şeklinde
6. Telleri yakma işlemine denir.
7. Tohum yaparken telin çıkmaması için ucu yapılır.
8. Tohum yaparken bağlanan malzemenin alt ucu potluk yapmaması için olarak kesilir.
9. Amerikan bezinden dikilerek içi doldurulan ve ütülemede kullanılan araca denir.
10. Aşağıdakilerden hangisi el ütüleme aletlerinden değildir?
A) Top ütüler
B) Keçi ayağı ütüsü
C) Çekiç ütüsü
D) Havuç ütüsü
11. Çiçeği meydana getirmek üzere çanak ve taçyapraklarının tohum etrafında birleştirilmesine denir.

12. Aşağıdakilerden hangisi çiçek toplama tekniklerinden biri değildir?
- A) Yapıştırarak
 - B) Çivi ile tutturarak
 - C) Bağlayarak
 - D) Bağlayarak ve yapıştırarak
13. Yalınkat ve az taçyapraklı çiçekler toplanır.
14. Tel yapıştırılacak yaprak çok büyük ve geniş ise üç veya beş adet teli yaprak dibinden şeklinde açarak yapıştırınız.
15. Hazırlanan çiçek, gonca ve yaprakların sap üzerinde bir araya getirilmesine denir.
16. Aşağıdakilerden hangisi dallama yöntemlerinden biri değildir?
- A) Tele pamuk ve kâğıt sararak dallama
 - B) Tabii dal kullanarak dallama
 - C) Plastik boruya geçirerek dallama
 - D) Bağlayarak ve yapıştırarak dallama
17. Düzenlemenin yüksek olduğu tanzim şekli tanzimdir.
18. Yarım daire biçiminde ve merkezden dışı doğru açılarak yapılan tanzime tanzim denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Hatalı yanıtlar için konuları tekrar ediniz. Tüm yanıtlarınız doğru ise bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-5'İN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D
3	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-6’NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-7’NİN CEVAP ANAHTARI

1	Y
2	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-8’İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Dekoratif çiçek
2	Alüminyum, bakır, pirinç
3	Kaol
4	Çizerek kalıp çıkarma
5	Çarpı şeklinde
6	Tel oksitleme
7	Kanca
8	Verev
9	Kepek yastığı
10	Çekiç ütüsü
11	Toplama
12	Çivi ile tutturarak
13	Yapıştırarak
14	Yelpaze
15	Dallama
16	Bağlayarak ve yapıştırarak dallama

KAYNAKÇA

- AYYÜCEL Muammer, Şengül SUGERTİN, **Çiçek Düzenleme Teknikleri**, Ankara, 1994.
- GÜNDAŞ Süheyla, Müzeyyen TURTİN, **Yapma Çiçek (1)**, İstanbul, 1977.
- GÜNER Deniz, **Yapma Çiçek**, İstanbul.
- ÖZDOĞANLAR Sema, **Çiçek Meslek Analizi**, Ankara, 1977.
- MEGEP, **Alan ve Dal Modülleri**, 2006.
- ÖZDEN BUHAN Nezihe, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 1986 – 2007.
- Selçuk Üniversitesi Kız Sanat Eğt. Y. O. **Ders Notları**